Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0518U000755

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-10-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філоненко Оксана Володимирівна
2. Filonenko Oksana Volodymyrivna

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна педагогіка та історія педагогіки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 02-10-2018

Спеціальність за освітою: Початкове навчання і практична психологія

Місце роботи здобувача: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Кіровоградський р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 74.053.01

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова,2, м. Умань, Уманський р-н., Черкаська обл., 20300, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Кіровоградський р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.09.03

Тема дисертації:

1. Освіта Кіровоградщини (Єлисаведградщини) другої половини XIX-XX століття в історико-педагогічних рефлексіях українських дослідників

2. Education of the Kirovohrad Region (Yelysavethradschchyna) of the second part of the XIX and XX centuries in the historical-pedagogical reflections of Ukrainian researchers

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано новий підхід до вирішення важливої й актуальної проблеми, що полягає в комплексному і всебічному висвітленні історико-педагогічних рефлексій розвитку освіти на Кіровоградщині (Єлисаветградщині) другої половини XIX–XX ст. У її розв'язанні застосовано філософські знання (що забезпечили розгляд історико-педагогічних рефлексії українських дослідників історії освіти на Кіровоградщині (Єлисаветградщині) у просторі діалектичних законів та закономірностей, взаємозалежності та взаємовпливів явищ об'єктивної дійсності); загальнонаукові методологічні підходи (системний, культурологічний, герменевтичний, історіографічний); конкретно-

наукові підходи (парадигмальний, персоналістично-біографічний); принципи (історизму, єдності історичного й логічного, об'єктивності, усебічності й цілісності вивчення історико-педагогічних процесів і явищ); методи (загальнонаукові та історико-педагогічні). У розвитку наукових рефлексій історії освіти та педагогічної думки досліджуваного регіону виокремлено три основні періоди: перший – дореволюційний (друга половина XIX – 1917 р.) – праці сучасників у хронологічних межах дослідження; другий – радянський (1919–1991 рр.) – історико-педагогічні рефлексії вчених радянського періоду; третій – сучасний (з 1991 р. – до нашого часу) – праці дослідників часів незалежної України. Встановлено, що кожний із вищезазначених періодів має свої суттєві відмінності в характері підходів до історико-педагогічного дискурсу, у змісті та напрямах досліджень різних аспектів розвитку освіти й педагогічної думки на Кіровоградщині (Єлисаветградщині), які зумовлені соціально-економічними, суспільно-політичними та соціально-культурними реаліями тих часів, коли здійснювалися дослідження. Особливого значення набуває аналіз властивих цим періодам освітніх парадигм. Зі зміною освітніх парадигм відбулися трансформації в наукових пошуках учених. З'ясовано, що дослідження історико-педагогічних рефлексій дослідників про розвиток освіти на Кіровоградщині (Єлисаветградщині) має потужну джерельну базу, аналіз якої здійснено за такими групами джерел: за методологією вивчення освітніх явищ і процесів минулого розрізнялись історичні, історико-педагогічні праці; за змістом визначались наукові дослідження (монографії, дисертації); узагальнювальні праці; статті й матеріали конференцій; популяризаторські праці (публіцистика, науково-популярні видання); довідкові (енциклопедії, бібліографічні покажчики, словники тощо); джерела особистого походження (автобіографії педагогів, спогади, мемуари, листи, особові архівні фонди тощо). Виявлено особливості нагромадження наукових знань про розвиток освіти краю другої половини XIX–XX ст. та висвітлено історико-педагогічні рефлексії з окремих галузей професійної освіти (педагогічної, професійно-технічної, мистецької та ін.). Узагальнено наукові розвідки педагогічних персоналій Єлисаветградщини досліджуваного періоду В. Ястребова, М. Федоровського, М. Завадського, В. Харцієва, Н. Бракер, П. Рябкова, А. Макаренка та визначено їхній внесок у розвиток української педагогіки. У дисертації розкрито рефлексії вітчизняних учених щодо регіональних особливостей розвитку освіти, етапів вивчення педагогічної спадщини В. Сухомлинського та педагогічних пошуків педагогів-новаторів Кіровоградщини 50–70-х рр. XX ст. І. Ткаченка (концепція трудового виховання), О. Хмури (інноваційна технологія навчання), А. Рєзніка (педагогіка співробітництва), М. Кодака (дидактично-виховні ідеї), С. Максютіна (ідея всебічного гармонійного виховання дітей у школі продовженого дня). Автором удосконалено і розширено наукові уявлення про: сутнісні характеристики понять «Кіровоградщина (Єлисаветградщина)», «регіон» «освіта Кіровоградщини (Єлисаветградщини)», «рефлексія», «рефлексія історико-педагогічного процесу», «історіографія», «історія вітчизняної педагогічної думки», «педагогічні персоналії», «новаторство»; особливості історичного, соціокультурного розвитку регіону, основні характеристики розвитку освіти Кіровоградщини (Єлисаветградщини) окресленого періоду; уявлення про творчість громадських діячів і педагогів (М. Федоровського, М. Завадського, В. Ястребова, В. Харцієва, Н. Бракер, П. Рябкова, В. Сухомлинського, І. Ткаченка, О. Хмури, М. Кодака, С. Максютіна, А. Рєзніка та ін.), діяльність яких була пов'язана з історією розвитку освітніх процесів на Кіровоградщині (Єлисаветградщині) і є ще малодослідженою. З'ясовано, що з середини XIX ст. й до початку XXI ст. йшов зростаючий процес нагромадження наукових знань про розвиток освіти та педагогічної думки регіону. Разом із тим, в історико-педагогічних рефлексіях вітчизняних дослідників зберігалася низка проблем, що досліджувались як наскрізні впродовж тривалого періоду, серед них, зокрема: історія окремих закладів освіти, особливості розвитку регіональної освіти, персоналії найбільш видатних педагогічних постатей краю тощо. Здійснений у дисертації цілісний і системний історіографічний аналіз становлення та розвитку осві

2. In the dissertation the theoretical generalization was carried out and a new approach of solving an important and actual problem was suggested. It consists in the disclosure and integral characterization of the problem of the development of education and pedagogical thought in the Kirovohrad region (Yelysavethradshchyna) of the second part of the nineteenth and early nineties of the XX century in the historical-pedagogical reflections of domestic researchers. For the first time the author comprehensively and extensively highlighted the scientific problem,

which until now was not the subject of special study – the education of the Kirovohrad region (Yelysavethrad region) of the second part of the XIX and XX centuries in historical and pedagogical reflections of Ukrainian researchers from the position of systemic, hermeneutic, cultural, historiographical, paradigm, and personalised-biographical approaches. The principles (historicism, unity of historical and logical, objectivity and comprehensiveness and integrity of the study of processes and phenomena) and methods (general scientific and historical-pedagogical) of researches are substantiated. Three main periods are distinguished in the development of scientific reflections of the history of education and pedagogical thought of the studied region,: the first one – pre-revolutionary (the second part of XIX – 1917) – works of contemporaries in the chronological boundaries of the study; the second – Soviet (1919–1991) – the works of the researchers of the Soviet period; the third – modern (from 1991 – till our time) – the works of modern researchers. It is established that each of the above-mentioned periods has its significant differences in the nature of approaches to the historical-pedagogical discourse, in the content and directions of the researches of various aspects of the development of education and pedagogical thought in the Kirovograd region (Yelysavethrad), which are caused by socio-economic, sociopolitical and socio-cultural realities of those times when these researches were carried out. The analysis of educational paradigms inherent in these periods acquires particular importance in this case. With the change of educational paradigms, transformations in the scientific searches of scientists took place. It is figured out that the research of historical and pedagogical reflections of the researchers about the development of education in the Kirovohrad region (Yelysavethrad) has a powerful basis, the analysis of which was carried out in such groups of sources: according to the methodology of studying of educational phenomena and processes of the past, we distinguished historical, historical and pedagogical works; due to the content scientific researches were determined (monographs, dissertations); generalized works; articles and conferences materials; promotional works (social commentary, popular science editions), reference books (encyclopedias, bibliographical indexes, dictionaries, etc.), the sources of personal origin (autobiographies of educators, memoirs, letters, personal archival funds, etc.); historical and modern works were differentiated according to the chronological boundaries of the study. The peculiarities of the accumulation of scientific knowledge about the development of education of the region of the second part of the nineteenth and twentieth centuries were characterized and the historical-pedagogical reflections from separate branches of professional education (pedagogical, vocational, artistic) were summarized. The scientific investigations of pedagogical personalities of Yelysavethrad region of the studied period of V. Yastrebova, M. Fedorovskoho, M. Zavadskoho, V. Khartsieva, N. Braker, P. Riabkova, A. Makarenko were generalized and their contribution to the development of Ukrainian pedagogy was determined. The dissertation reveals the stages of the study of V. Sukhomlynsky's pedagogical heritage, their socio-historical predestination and peculiarities in the context of the development of education and pedagogical thought, the historical and pedagogical analysis of the studies devoted to the educational activity and pedagogical work of V. Sukhomlynskyi was carried out. The historical-pedagogical reflections of domestic scientists concerning the regional peculiarities of the educational development and pedagogical searches of pedagogues- innovators of the Kirovohrad region in the 50's and 70's of the 20 th century are highlighted: I. Tkachenko (the concept of labor education), O. Khmura (innovative technology of teaching), A. Rieznik (pedagogy of cooperation), M. Kodak (didactic and educational ideas), S. Maksiutin (the idea of comprehensive harmonious education of children in the extended-day school group). The author perfected and expanded scientific ideas about: the essential characteristics of the concepts «the Kirovohrad region (Yelysavethradshchyna)», «region», «the education of the Kirovohrad region (Yelysavethrad)»,

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радул Ольга Сергіївна

2. Radyl Olha Sergiivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радул Ольга Сергіївна

2. Radyl Olha Sergiivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дічек Наталія Петрівна

2. Dichek Nataliia Petrivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зеленська Людмила Дмитрівна

2. Zelenska Liudmyla Dmytrivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коляда Наталія Миколаївна

2. Kolyada Nataliia Mykolaivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Безлюдний Олександр Іванович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Безлюдний Олександр Іванович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.